

PLA D'ACCIÓ

B+S

Institut Català de la Salut

**BARCELONA
+ SOSTENIBLE**

Institut Català de la Salut
Gerència Territorial de Barcelona

1. Dades de l'organització

Nom:	Institut Català de la Salut – Gerència Territorial de Barcelona
Breu descripció:	L'Institut Català de la Salut (ICS) és una empresa pública, adscrita al Departament de Salut, dedicada a la prestació d'atenció sanitària. A la ciutat de Barcelona la Gerència Territorial de Barcelona és l'estructura que gestiona tots els centres i serveis d'atenció primària de l'ICS. En total, gestiona 45 centres d'atenció primària, 12 dels quals disposen de la certificació ambiental europea EMAS i l'ISO 14001.
Dades de contacte:	Núria Moré Ollé . Tècnica de Medi Ambient Àrea d'Infraestructures i Serveis Tècnics nmore.bcn.ics@gencat.cat / 932217843
Data de signatura del Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat 2012-2022:	2019

2. Dades del Pla d'acció

Expliqueu com us heu organitzat per fer el Pla d'acció

El Pla d'acció s'ha elaborat a partir de les mesures de gestió ambiental ja implantades als Centres d'Atenció Primària.

Per tal d'alinejar els objectius i les línies d'acció del Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat amb les actuacions proposades s'han tingut en compte iniciatives de diferents unitats de la gerència, les propostes dels equips d'atenció primària dels propis CAP i els objectius ambientals plantejats per l'equip de medi ambient de l'Institut Català de la Salut.

Data de publicació del Pla d'acció:	2019
Vigència del Pla d'acció:	2019-2020
Pla/plans d'acció anterior/s:	

3. Diagnosi

Expliqueu el punt de partida del Pla d'acció:

El pla d'acció s'elabora tenint en compte les premisses de la Política Ambiental i el Pla de responsabilitat social corporativa (RSC) de l'Institut Català de la Salut.

El pla de RSC estableix sis criteris de gestió sostenible: gestió de residus, estalvi energètic, optimització del consum d'aigua, sistema de gestió mediambiental, promoció de la mobilitat sostenible, i política ambiental.

En aquesta línia estratègica, la política ambiental de l'ICS concreta aquest eix definint els principis d'integració de la prevenció ambiental en l'activitat, de reducció de la producció de residus i millora de la separació de les deixalles, d'aplicació de mesures d'eficiència energètica, de foment de la participació de les parts interessades, i d'implantació de sistemes de gestió ambiental.

És a partir d'aquests compromisos que s'elabora el pla d'acció que es presenta a continuació i es detallen un seguit d'accions concretes.

4. Finalitat

Expliqueu el propòsit principal del Pla d'acció:

El Pla d'acció té com a finalitat donar continuïtat i consolidar les accions ambientals implantades fins a dia d'avui per tal de reduir l'impacte ambiental de l'activitat que es du a terme als Centres d'Atenció Primària de la ciutat de Barcelona.

5. Descripció de les actuacions

5.1 Nom de l'actuació: En bicicleta al CAP!

Objectius:

- Promoure l'ús de la bicicleta als professionals i usuaris dels CAP
- Promoure l'activitat física dels professionals i usuaris dels CAP

Breu descripció:

Per tal d'assolir l'objectiu plantejat l'actuació anirà acompanyada de diferents accions:

- Aparcaments bicicletes
 - Instal·lació d'aparcaments de bicicleta per usuaris i/o professionals a les entrades dels centres que formin part de l'espai del CAP i/o instal·lació d'aparcaments de bicicleta només per professionals en espais privats del CAP.
 - Sol·licitar a l'Ajuntament de Barcelona la instal·lació d'aparcaments de bicicletes a prop dels CAP que ho requereixin.
- Domicilis en bicicleta
 - S'estudiarà la possibilitat d'iniciar una prova pilot a 2-3 centres perquè els professionals puguin dur a terme les visites assistencials domiciliàries en bicicleta.
- Participació a la setmana de la mobilitat sostenible. Promoure que els usuaris i professionals es desplacin al CAP a peu, en bicicleta o transport públic.

Més informació (enllaç):

Beneficis esperats:

- Ambientals
- Socials
- Econòmics

Actuació:

- d'innovació
- de millora
- de continuïtat

Objectius i línies d'acció del [Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat](#) relacionats amb l'actuació:

Objectiu 2. Espai públic i mobilitat

- Promoure i optar per una mobilitat segura, sostenible i activa, augmentant els desplaçaments realitzats en modes no motoritzats. Fomentar la mobilitat a peu augmentant, ordenant i millorant la superfície destinada als vianants i proporcionant més informació i senyalització; també per als més petits, amb la implantació i la millora dels camins escolars.

Objectiu 3. Qualitat ambiental i Salut

- Millorar la qualitat de l'aire, especialment pel que fa als òxids de nitrogen, les partícules en suspensió i els al·lergògens. Disminuir el trànsit motoritzat, fomentar els combustibles menys contaminants i el vehicle elèctric, i reduir l'ús del gasoil

Persona o àrea responsable: Àrea d'Infraestructures i Serveis Tècnics

Calendari d'execució previst: Juny 2019- setembre 2020

Recursos humans i/o econòmics:

- Instal·lació aparcaments de bicicleta – aparcament 9 places: 1700€ (estimat)
- Domicilis en bicicleta. Prova pilot a 3 centres (2 bicicletes per centre). Pressupost estimat: 2400€ /any

Observacions:

Indicador/s:

- Aparcaments bicicletes: nombre d'aparcaments de bicicleta instal·lats
- Domicilis en bicicleta:
 - Nombre de centres que disposen de bicicletes per realitzar les visites d'atenció domiciliària.
 - Percentatge de professionals del centre que fan servir les bicicletes habitualment
 - Temps estimat estalviat en desplaçament
- Setmana de la mobilitat sostenible. Nombre de participacions a la campanya comunicativa.

5.2 Nom de l'actuació: Incorporem vehicles elèctrics i reduïm desplaçaments

Objectius:

- Reduir el nombre de desplaçaments que es duen a terme amb vehicles motoritzats.
- Promoure que la flota de vehicles de la gerència territorial sigui de vehicles elèctrics.

Breu descripció:

Per tal d'assolir l'objectiu plantejat l'actuació anirà acompanyada de diferents accions:

- Reduir el nombre de desplaçaments en cotxe mitjançant:
 - Reducció de la freqüència de recollida de l'empresa que transporta els residus sanitaris en aquells centres on es genera poc volum de residus.
- Millorar el contracte de lloguer de vehicles de l'ICS per fer més sostenible la flota i adequar-la al que estableix l'Acord de Govern de 3 de gener de 2017 per a l'adquisició de vehicles de baixes emissions i altres aspectes per a la millora ambiental de les flotes de vehicles de la Generalitat de Catalunya.

Més informació (enllaç):

Beneficis esperats:

- Ambientals
- Socials
- Econòmics

Actuació:

- d'innovació
- de millora
- de continuïtat

Objectius i línies d'acció del [Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat](#) relacionats amb l'actuació:

Objectiu 3. Qualitat ambiental i Salut

- Millorar la qualitat de l'aire, especialment pel que fa als òxids de nitrogen, les partícules en suspensió i els al·lergògens. Disminuir el trànsit motoritzat, fomentar els combustibles menys contaminants i el vehicle elèctric, i reduir l'ús del gasoil.
- Millorar el confort acústic. Contribuir a disminuir els nivells de soroll, especialment en la circulació de vehicles amb motor de combustió, en l'oci nocturn, en les obres i en els aires condicionats. Intensificar-ne el control.

Objectiu 4. Ciutat eficient, productiva i d'emissions zero

- Implantar el vehicle elèctric i altres vehicles nets i menys sorollosos, prioritant les fonts d'energia renovable. Proveir les infraestructures necessàries i accelerar la reconversió progressiva de flotes de transport públic i flotes captives, així com del vehicle privat.

Persona o àrea responsable:	Àrea d'Infraestructures i Serveis Tècnics. Coordinació amb altres unitats de la Gerència.
Calendari d'execució previst:	Juny 2019 – nou concurs de flota de vehicles de l'ICS
Recursos humans i/o econòmics:	Pendent d'avaluació
Observacions:	

Indicador/s:	<ul style="list-style-type: none">- Percentatge de vehicles elèctrics respecte el total de la flota de la Gerència Territorial de Barcelona de l'ICS.- Estimació de kilòmetres fets amb vehicles elèctrics (emissions CO2 reduïdes)- Nombre de recollides de residus eliminades en tota la gerència al llarg d'un any.
--------------	--

5.3 Nom de l'actuació: Millorem l'eficiència energètica dels CAP

Objectius:

- Millorar l'aïllament i l'eficiència energètica dels CAP de la gerència territorial.

Breu descripció:

Per tal d'assolir l'objectiu plantejat l'actuació anirà acompanyada de diferents accions que es duran a terme a diferents centres tenint en compte les necessitats específiques:

- Substitució de finestres antigues per finestres amb pont de ruptura tèrmica per millorar l'eficiència energètica i l'aïllament acústic.
- Substitució progressiva de les instal·lacions d'il·luminació actuals per il·luminació LED de baix consum.
- Instal·lació de detectors de presència i detectors crepusculars als sistemes d'il·luminació que es considerin.
- Estudiar la possibilitat d'instal·lar sistemes alternatius i més eficients energèticament per l'aigua calenta sanitària (ACS).
- Instal·lació de bateries de condensadors per compensar les pèrdues d'energia reactiva.
- Gestió energètica i monitorització mitjançant aplicacions informàtiques especialitzades.

Més informació (enllaç):

Beneficis esperats:

- Ambientals
- Socials
- Econòmics

Actuació:

- d'innovació
- de millora
- de continuïtat

Objectius i línies d'acció del [Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat](#) relacionats amb l'actuació:

Objectiu 4. Ciutat eficient, productiva i d'emissions zero

Regenerar la ciutat construïda a través de la rehabilitació energètica dels edificis i els habitatges, començant pels edificis públics. Aïllar tèrmicament els edificis, millorar les instal·lacions tèrmiques i d'il·luminació, utilitzar equips eficients, produir energia en el mateix edifici. Assessorar la ciutadania sobre com fer-ne un ús responsable.

Persona o àrea responsable:	Àrea d'Infraestructures i Serveis Tècnics
Calendari d'execució previst:	Durant tot 2019-2020 i de manera progressiva.
Recursos humans i/o econòmics:	Pendent d'avaluació
Observacions:	

Indicador/s:	<ul style="list-style-type: none">- Nombre de mesures implantades- Estimació de l'estalvi energètic i estalvi econòmic aconseguit en cada una de les mesures- Estimació del temps de retorn de la inversió en termes econòmics
--------------	--

5.4 Nom de l'actuació: Fomentem les bones pràctiques ambientals

Objectius:

Promoure les bones pràctiques ambientals pel que fa als consums d'energia, aigua i gestió de residus.

Breu descripció:

Distribuir adhesius de bones pràctiques ambientals (consum d'aigua, consum energètic, consum de paper) a tots els Centres d'Atenció Primària.

Realitzar campanyes comunicatives als professionals dels Centres d'Atenció Primària

Realitzar sessions de formació als professionals dels Centres d'Atenció Primària

Més informació (enllaç):

Beneficis esperats:

- Ambientals
- Socials
- Econòmics

Actuació:

- d'innovació
- de millora
- de continuïtat

Objectius i línies d'acció del [Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat](#) relacionats amb l'actuació:

Objectiu 4. Ciutat eficient, productiva i d'emissions zero

Estalviar recursos naturals i aconseguir la màxima eficiència en la seva producció, distribució i ús, en especial de l'aigua i l'energia

Persona o àrea responsable:

Àrea d'Infraestructures i Serveis Tècnics.

Calendari d'execució previst:

Juny 2019- Desembre 2020

Recursos humans i/o econòmics:

900€ impressió de tots els adhesius

Observacions:

Indicador/s:

- Nombre de centres que disposen dels adhesius
- Nombre de sessions de formació organitzades
- Nombre de professionals que han participat a les sessions de formació

5.5 Nom de l'actuació: Promovem la compra i la contractació verda

Objectius:

Incloure clàusules ambientals als concursos públics de la gerència territorial.

Breu descripció:

- Treballar de manera coordinada entre unitats per promoure l'ambientalització dels concursos incloent criteris ambientals específics als plecs.
- Promoure la compra verda i sostenible de productes

Més informació (enllaç):

Beneficis esperats:

- Ambientals
- Socials
- Econòmics

Actuació:

- d'innovació
- de millora
- de continuïtat

Objectius i línies d'acció del [Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat](#) relacionats amb l'actuació:

Objectiu 5. Ús racional dels recursos

- Enfortir la contractació i la compra responsable per part de l'Administració pública, el sector privat i el tercer sector. Incorporar criteris ambientals i socials en concursos públics. Formalitzar contractes amb reserva social i iniciatives socials, a través de centres d'inserció sociolaboral o entitats sense ànim de lucre.

Persona o àrea responsable:

Àrea d'Infraestructures i Serveis Tècnics. En coordinació amb la unitat de compres i contractació.

Calendari d'execució previst:

Recursos humans i/o econòmics:

Observacions:

Indicador/s:

- Nombre de millores ambientals aconseguides en la compra de productes i contractació de serveis

5.6 Nom de l'actuació: Reduïm el plàstic!

Objectius:

Eliminar el consum de gots de plàstic d'un sol ús.

Substituir els gots d'un sol ús imprescindibles per l'activitat assistencial per gots de paper i/o compostables.

Reduir el nombre de papereres de rebuig dels centres per reduir així les bosses de plàstic utilitzades.

Breu descripció:

- Promoure l'ús d'envasos reutilitzables (gots de vidre o tasses) sempre que sigui possible.
- Substituir els envasos que hagin de ser d'un sol ús per motius assistencials per gots de paper i/o compostables.
- Promoure la retirada de papereres de rebuig excessives que hi ha als CAP (ex. Reduir de 2 a 1 les papereres de rebuig de les consultes) per reduir el consum de bosses de plàstic.

Més informació (enllaç):

Antecedents. Campanya feta durant la setmana de prevenció de residus (2016, 2017 i 2019) per promoure que els professionals es portin la seva tassa de casa:
http://ics.gencat.cat/ca/detall/noticia/cc_setmana_europea_residus_campanyaxxss
http://ics.gencat.cat/ca/detall/noticia/Concurs_tasses

Beneficis esperats:

- Ambientals
- Socials
- Econòmics

Actuació:

- d'innovació
- de millora
- de continuïtat

Objectius i línies d'acció del [Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat](#) relacionats amb l'actuació:

Objectiu 5. Ús racional dels recursos

- Implantar models de gestió per avançar cap al residu zero: plans de prevenció i reducció des de l'origen, acords voluntaris, taxes, tallers de reparació, implantació de sistemes de retorn i reutilització d'envasos, eliminació de les bosses de plàstic d'un sol ús, mercats d'intercanvi, etc.

Persona o àrea responsable:

Àrea d'Infraestructures i Serveis Tècnics. En coordinació amb la compres i contractació.

Calendari d'execució previst:

2019-2020

Recursos humans i/o econòmics:

Observacions:

Indicador/s:

- Nombre de gots de plàstic comprats en un any (comparativa respecte anys anteriors).
- Ratio gots de plàstic consumits per activitat assistencial.
- Nombre de gots de paper / compostables comprats en un any
- Nombre de papereres retirades i estimació de bosses de plàstic estalviades.

5.7 Nom de l'actuació: Augmentem la recollida selectiva

Objectius:

Augmentar la recollida selectiva de tots els residus valoritzables als Centres d'Atenció Primària.

Breu descripció:

Crear i consolidar circuits perquè tots els residus potencialment reciclables que es generen als CAP es recullin de manera selectiva (paper confidencial, paper no confidencial, cartó, envasos, residus electrònics, piles, residus voluminosos etc.)

Concretament es vol:

- Instal·lar papereres de recollida selectiva de paper a totes les consultes per reciclar el paper llitera net
- Potenciar la recollida comercial del paper i el cartó mitjançant el servei de recollida comercial de l'Ajuntament
- Consolidar i donar a conèixer el circuit de recollida de residus electrònics per assegurar la reparació (si és possible) i reciclatge d'aquests residus.
- Consolidar i donar a conèixer el circuit de recollida de residus voluminosos per assegurar la correcta gestió dels residus voluminosos que es generen als CAP
- Promoure que els CAP siguin punt de recollida de piles i continuar el conveni actual amb ECOPIIL.

Més informació (enllaç):

Beneficis esperats:

- Ambientals
- Socials
- Econòmics

Actuació:

- d'innovació
- de millora
- de continuïtat

Objectius i línies d'acció del [Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat](#) relacionats amb l'actuació:

Objectiu 5. Ús racional dels recursos

- Considerar el residu com a recurs. Augmentar la proporció de residus recollits selectivament i la qualitat de les fraccions. Separar els residus i dipositar-los on pertoqui correctament. Utilitzar els punts verds i les altres opcions existents de recollida especial. Fer campanyes informatives i de sensibilització
- Millorar la gestió dels residus prioritzant per aquest ordre la reducció, la reutilització i el reciclatge, per sobre de la valorització energètica. Incrementar el compostatge. Aplicar el criteri de proximitat i responsabilitat en el tractament dels residus, i optimitzar les rutes de transport.

Persona o àrea responsable:	Àrea d'Infraestructures i Serveis Tècnics
Calendari d'execució previst:	2018-2020
Recursos humans i/o econòmics:	
Observacions:	

Indicador/s:	<ul style="list-style-type: none"> - Nombre de centres que tenen implantada de manera total la recollida selectiva de paper no confidencial i envasos. - Nombre de centres que tenen implantada de manera parcial la recollida selectiva de paper no confidencial i envasos. - Nombre de centres que s'acullen al servei de recollida comercial de paper i cartó de l'Ajuntament de Barcelona. - Volum de residus electrònics recollits per ACS Recycling a la gerència territorial en un any. - Volum de residus voluminosos recollits a la gerència territorial en un any - Quantitat de piles recollides als Centres d'Atenció Primària
--------------	--

5.8 Nom de l'actuació: Reutilitzem el mobiliari i equipament

Objectius: Augmentar la vida útil del mobiliari i equipament dels CAP

Breu descripció: S'estudiarà la possibilitat de crear un sistema que permeti reutilitzar i intercanviar equipament entre un CAP i un altre. Tot l'equipament i mobiliari en bon estat que un centre no necessiti s'emmagatzemarà a un magatzem i s'introduirà a un catàleg disponible per la resta de centres de la Gerència territorial de Barcelona.

S'estudiarà la possibilitat de participar a la plataforma de donacions de la Xarxa de Barcelona + Sostenible perquè altres entitats puguin reutilitzar material obsolet que els CAP que no necessiten.

Més informació (enllaç):

Beneficis esperats:

- Ambientals
- Socials
- Econòmics

Actuació:

- d'innovació
- de millora
- de continuïtat

Objectius i línies d'acció del Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat relacionats amb l'actuació:

Objectiu 5. Ús racional dels recursos

- Desacoblar el desenvolupament econòmic del consum de recursos i la generació de residus. Desmaterialitzar el consum pensant en clau d'usuari en lloc de propietari. Allargar la vida útil dels productes (manteniment, recuperació, reparació i reutilització) i compartir serveis i productes.

Persona o àrea responsable:

Àrea d'Infraestructures i Serveis Tècnics.
En coordinació amb Unitat de Contractació.

Calendari d'execució previst:

2018-2020

Recursos humans i/o econòmics:

Observacions:

Indicador/s:

- Nombre de comandes fetes per centres per reutilitzar mobiliari i equipament disponible al catàleg.
- Nombre de donacions fetes a altres entitats de la Xarxa.

7. Relació amb el Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat

Objectius i línies d'acció del Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat relacionades amb les actuacions del Pla d'acció:

Objectiu	Línies d'acció									
1. Biodiversitat	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	1.7	1.8	1.9	1.10
2. Espai públic i mobilitat	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	2.6	2.7	2.8	2.9	2.10
3. Qualitat ambiental i salut	3.1	3.2	3.3	3.4	3.5	3.6	3.7	3.8	3.9	3.10
4. Ciutat eficient, productiva i d'emissions zero	4.1	4.2	4.3	4.4	4.5	4.6	4.7	4.8	4.9	4.10
5. Ús racional dels recursos	5.1	5.2	5.3	5.4	5.5	5.6	5.7	5.8	5.9	5.10
6. Bon govern i responsabilitat social	6.1	6.2	6.3	6.4	6.5	6.6	6.7	6.8	6.9	6.10
7. Benestar de les persones	7.1	7.2	7.3	7.4	7.5	7.6	7.7	7.8	7.9	7.10
8. Progrés i desenvolupament	8.1	8.2	8.3	8.4	8.5	8.6	8.7	8.8	8.9	8.10
9. Educació i acció ciutadana	9.1	9.2	9.3	9.4	9.5	9.6	9.7	9.8	9.9	9.10
10. Resiliència i responsabilitat planetària	10.1	10.2	10.3	10.4	10.5	10.6	10.7	10.8	10.9	10.10